

Bosanski grad čuva tradiciju suživota

Author: [Marija Arnautovic](#)

Bihać je jedno od rijetkih mjesta u Bosni i Hercegovini u kojima rat nije uspio zavaditi komšije različite nacionalnosti.

Piše: Marija Arnautović iz Sarajeva (TU br. 757, 21. septembar 2012.)

“Prvi komšija ti je važniji od rođenog brata koji živi daleko. Tako su nas učili stariji i to je spriječilo međuetničke sukobe u Bihaću tokom rata”, kaže Muhamed Alijagić.

Bihać, mali grad na sjeverozapadu Bosne i Hercegovine, poznat je po svojim prirodnim ljepotama, posebno po smaragdno zelenoj rijeci Uni koja kroz njega protiče. Svakog ljeta ova rijeka privlači u Bihać mnoge domaće i strane posjetitelje.

Ovo je jedno od rijetkih mjesta u BiH u kojima su ljudi različite nacionalnosti uspjeli održati dobre odnose, uprkos svim strahotama posljednjeg rata koji je podijelio zemlju.

U Bihaću je prije rata živjelo oko 45.000 ljudi, od toga 60 posto Bošnjaka, 18 posto Srba i 10 posto Hrvata. S obzirom na to da je posljednji popis stanovništva napravljen 1991., nije poznato koliko su se ovi podaci nakon rata promijenili. Činjenica je, međutim, da je Bihać i dalje etnički izmiješan grad.

Muhamed Alijagić, jedan od uglednih bošnjačkih stanovnika Bihaća, živi u Bakšaišu, predgrađu koje čini oko 2.000 bošnjačkih i 1.000 hrvatskih domaćinstava. Tamošnji ljudi veoma su ponosni na činjenicu da među njima nikad nije bilo problema, čak ni u najtežim vremenima.

Dok se vozimo pored lijepo uređenih kuća i dvorišta u Bakšaišu, Alijagić mi ponosno pokazuje mjesto u kojem je rođen i gdje je proveo cijeli svoj život.

Svako malo zastajemo kako bi se on pozdravio s prolaznicima i malo s njima popričao.

“Ovdje je običaj popričati s komšijama, upitati ih za zdravlje i treba li im šta”, reče Alijagić kad smo ponovo krenuli. “Bošnjaci i Hrvati u Bakšaišu zadržali su taj običaj i tokom rata. Dijelili smo ono malo što smo imali i zajedno rješavali probleme.”

Iznenada se zaustavljamo ispred novoizgrađene katoličke crkve, gdje nas čeka Hrvat Jandro Ćurić. On i Alijagić se vrlo srdačno pozdraviše.

Ova crkva je sagrađena prije samo četiri godine. Ljudi u Bihaću kažu da su Bošnjaci, čija se 100 godina stara džamija nalazi svega nekoliko stotina metara dalje, ubijedili Hrvate u Bakšaišu da izgrade crkvu, kako bi i oni imali svoju bogomolju. Čak su i pomagali u izgradnji, te donirali sredstva za novu crkvu.

“Božije kuće su dobre za sve ljude, bez obzira koje su vjere”, reče nam s osmijehom Alijagić, kad smo ga pitali o ovome.

On je poklonio svu drvenu građu za crkvu.

“Ja imam pilanu, pa je bilo sasvim normalno da pomognem”, objašnjava skromno.

Dok nam ponosno pokazuje crkvu, Ćurić nam govori da su, dok su trajali radovi, jednako dolazili i Hrvati i Bošnjaci, donosili hranu i novac, ili pomagali u gradnji.

“Čovjek ne mora biti vjernik da bi pomogao u gradnji crkve ili džamije. Mislim da je moja obaveza kao stanovnika ovog grada da pomognem u izgradnji bilo koje Božije kuće, bila to crkva ili džamija, baš kao i škole”, kaže Alijagić.

Osman Muslić, srednjovječni mesar koji je također pomagao u izgradnji crkve, pridružio se našem razgovoru. Zajedno sa Alijagićem i Ćurićem, pokušao je pružiti odgovor na pitanje kako je njihova zajednica uspjela očuvati harmonične međuetničke odnose čak i za vrijeme rata, kada su u drugim dijelovima zemlje komšije ubijale jedni druge.

Kada je u proljeće 1992. godine počeo rat, Alijagić se pridružio Armiji BiH. Mnogi od njegovih komšija Hrvata, među njima i Ćurić, učinili su isto.

“Znate, kad je rat počeo, nismo imali vojsku, nismo imali oružje, ništa”, kaže Ćurić. “Osnovani smo zajedničke bošnjačko-hrvatske jedinice u sklopu Armije BiH, spavali jedni pored drugih, dijelili sve.”

Kada je kasnije te godine osnovano Hrvatsko vijeće obrane, HVO, neki lokalni Hrvati napustili su Armiju BiH i pridružili se HVO-u, dok su drugi ostali. Ćurić kaže da ovo nije izazvalo razdor između dvije vojske.

“Između nas nije bilo nikakvih problema”, kaže on.

U to vrijeme u Bihaću je živjelo oko 3.000 Srba koji su ostali u gradu kad je počeo rat. Neki su bili u Armiji BiH, drugi u HVO-u. Ćurić kaže da ni s njima nije bilo problema, iako je Bihać tokom rata bio pod opsadom vojske bosanskih Srba.

On tvrdi da je bilo moguće održati dobre odnose između dvije vojske i ljudi različite nacionalnosti samo zato što su tadašnji vlastodršci u Bihaću, među kojima i Ćurićev brat, tražili rješenja koja bi bila prihvatljiva svima.

Alijagić se slaže i dodaje: “Među nama nije bilo tajni, nije bilo odvojenih sastanaka na kojima su bili samo Hrvati, ili samo Bošnjaci. Uvijek bismo sjeli za isto sto i zajednički pokušali naći rješenje za svoje probleme”.

On kaže da nikad nije ni pomislio da bi moglo doći do rata, posebno u njegovom gradu.

“Svi smo se nadali da se rat može izbjeći, ali, nažalost, nije bilo tako. Jugoslavija je bila jedna od najljepših zemalja u Evropi, a raspala se. Još uvijek mi je teško da to prihvatim”, kaže on.

Hrvati i Bošnjaci iz Bakšaiša kažu da tajna njihove sloge leži u njihovom odgoju i činjenici da jedni pored drugih žive stoljećima, te da su se uvijek dobro slagali.

“Odgoj je veoma važan”, kaže Alijagić. “Da Jandru i mene naši očevi nisu naučili da poštujemo komšiju, bez obzira na njegovu nacionalnu pripadnost, vjerovatno bismo danas bili drugačiji ljudi. Ali učili su nas tome i rat nas nije promijenio.”

Alijagić, Ćurić i Muslić su bili na linijama oko Bihaća kada su se u centralnoj Bosni krajem 1992. sukobile snage Armije BiH i HVO-a. Ćurić kaže da čak ni tada “strahote koje su se dešavale u centralnoj Bosni i Mostaru nisu utjecale na dobre odnose između Bošnjaka i Hrvata u Bihaću.”

“Morali smo pomagati jedni drugima”, nastavlja Ćurić. “Čak i kada je došlo do sukoba između HVO-a i ABiH u drugim dijelovima Bosne, nismo dozvolili da to utječe na nas. Osman je i dalje davao meso vojnicima HVO-a iz Bihaća koji su prolazili pored njegove mesnice vraćajući se s borbenih položaja.”

“Svi su nam zavidjeli tada, a zavide nam i sada. Prvi smo nakon rata uspostavili zajedničku vlast u kojoj su bili i Bošnjaci i Hrvati i Srbi”, dodaje on.

Alijagić kaže da je bio potreban trud kako bi se održali dobri međuetnički odnosi tokom rata.

“Bošnjaci su ovdje u većini i lako smo mogli uraditi nešto loše Hrvatima. Ali niko me nije mogao natjerati da učinim nešto nažao Jandri i njegovoj porodici. Ovdašnji Hrvati su isto tako razmišljali i nisu htjeli nauditi nama Bošnjacima. Zajedno smo se borili i branili svoje porodice i svoj Bihać”, kaže Alijagić.

Muslić ne želi pričati mnogo o pomoći koju je pružao drugima tokom rata. Ali i on je veoma ponosan na dobre odnose koje ima sa svojim komšijama, kako Bošnjacima, tako i Hrvatima.

“Nije bilo ni jednog (bošnjačkog ili hrvatskog) slavlja ili sahrane u Bakšaišu na kojem nisam bio”, kaže on. “Kad prolazim Bakšaišom, stalno se pozdravljam s ljudima. Čak me i oni najmlađi zaustavljaju na ulici i pitaju me kako sam”, kaže Muslić.

Ljudi u ovom gradu sve praznike slave zajedno, uključujući i vjerske. Muslić tad obično donese janje.

“Uvijek smo ovako živjeli i rat to nije promijenio”, kaže Alijagić. “Uvijek smo živjeli od svog rada i uvijek smo pomagali jedni drugima. Tako su nas učili stariji i tako i živimo. Na nas ne utječu politika i ono što se oko nas dešava.”

Ćurić opisuje kako su i sportski klubovi potpuno izmiješani.

“Imamo hrvatski fudbalski klub Sloga-Kralje, a 90 posto igrača su Bošnjaci. I to nikom ne smeta”, kaže on uz osmijeh.

Loša ekonomska situacija i siromaštvo koji su pogodili cijelu BiH, pa tako i Bihać, glavna su briga ovdašnjeg stanovništva. Mnogi mladi ljudi, uključujući oba Jandrina sina, napustili su grad u potrazi za boljim životom.

Dok razgovaramo o životu u Bihaću, Alijagić nam priča o svom konjičkom klubu i ljubavi prema konjima. Kaže da mu je drago kada vidi da se i djeca koja dolaze u njegov klub odgajaju u duhu tolerancije i poštovanja prema ljudima druge nacionalnosti.

U konjičkom klubu, tri 13-godišnje djevojčice iz Bakšaiša sjede na ogradi štale u kojoj je smješteno desetak rasnih konja. Ovdje dolaze svakodnevno tokom ljetnog raspusta kako bi timarile konje i učile jahati.

Kad ih upitamo šta misle o životu u sredini u kojoj su se ljudi različite nacionalnosti doru slagali čak i tokom rata, one se sramežljivo nasmiješiše.

"Nismo bile ni rođene kad je rat počeo", kaže nam jedna od njih, Aldina. "Ali roditelji nas uče onom što su njih učili njihovi roditelji - da moramo poštovati svoje komšije, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost."

Location: Balkans
Bosnia and
Herzegovina

Topic: International Criminal Tribunal for the former
Yugoslavia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/bosanski-grad-%C4%8Duva-tradiciju-su%C5%BEivota>